

Ngaahi polokalama tokoni ta'etotongi ki he Houtamaki Fakamālohi Fakae'api'

Ngaahi fakamatala fekau'aki mo ha ngaahi polokalama tokoni ma'a' e kakai lalahi' pea mo e longai fānau' i he malumalu 'o e Lao ki he Houtamaki Fakamālohi Fakae'api' 1995 (*Domestic Violence Act 1995*)

Kapau 'oku lolotonga malu'i koe 'e ha tohi fekau kuo foaki 'i he malumalu 'o e Lao ki he Houtamaki Fakamālohi Fakae'api' 1995, pea 'oku ngofua ke ke kau atu ki ha **polokalama tokoni ta'etotongi** ke tokoni'i koe ke ke lava'i 'a e tu'unga 'oku' ke 'i ai'.

'Oku 'i ai foki mo ha polokalama tokoni ta'etotongi makehe, ma'a' e longai **fānau** 'oku nau nofo mo koe'.

Ko e ngaahi polokalama tokoni 'a ē 'oku fakahoko 'i he Lao ki he Houtamaki Fakamālohi Fakae'api' 'oku –

- ta'etotongi
- fakapulipuli (*confidential*)
- fekau'aki mo ho'o malu mo hao
- fekau'aki mo hono poupou'i koe ke ke lotolahi mo falala kiate koe (*confidence*).

Deleted: Courts_009___Free_DV_Support Programmes_FINAL

ANGA FĒFĒ 'A HONO TOKONI'I MO POUPOU'I AU 'E HE POLOKALAMA' NI?

'E tokoni atu 'a e polokalama' ke **fakalalakaka kimu'a** ho'o mo'ui' pea ke **malu mo hao** foki. 'Oku nau 'oatu ha ngaahi fakamatala fekau'aki mo e tohi fekau malu'i', pea pehē ki he houtamaki fakamālohi fakae'api', pea mo hono ngaahi nunu'a'.

'Oku tokoni'i 'e he polokalama ma'a' e **fānau**' ke mahino kia nautolu 'a e houtamaki' pea mo e anga hono uesia kinautolu' mo e fāmili'.

Te ke fili mei' ha ngaahi polokalama kehekehe. 'Oku taumu'a ki ha kulupu pe fakatautaha. 'Oku 'i ai ha ngaahi polokalama 'e ni'ihī 'oku 'i ai 'a 'enau va'a to'otama, pea 'i ai mo ha me'alele ke fe'ave'aki ai e kau ma'u fakataha'.

Ko e ngaahi polokalama foki ko enī 'oku kehekehe ia mei' he polokalama kuo fekau'i atu 'a e **faka'iloa**' (tokotaha 'oku' ne fakahoko 'a e houtamaki fakamālohi faka'api') ke kau atu ki ai ke ne lava ke ako 'a e nofo lelei mo 'ikai houtamaki mo fakamālohi.

KO HAI 'OKU' NE FAKALELE 'A E POLOKALAMA'?

Ko e ngaahi polokalama kotoapē 'oku fakalele ia 'e ha kau **polofesinale kuo 'osi ako'i** pea kuo 'osi fakangofua mei' he Potungāue Fakamaau'anga' (*Ministry of Justice*).

'Oku mahino kia nautolu 'a e ngaahi maa'usia kehekehe kotoapē 'a e kakai' 'o makatu'unga 'i honau ta'u motu'a', tangata/efine, 'ulungaahi fakafonua, nonofo fakamali 'oku' ke 'i ai' pē ko hao faingata'a'ia fakaesino (*disability*).

FEKAU'AKI MO E NGAHI POLOKALAMA TOKONI MA'AE KAKAI LALAHĪ.

'E hanga 'e he polokalama' 'o –

- fakahā atu 'a e founa ngāue 'a e tohi fekau malu'i' pea mo ho'o ngaahi totonu' 'i he malumalu 'o e tohi fekau'.
- 'oatu ha ngaahi fakamatala fekau'aki mo e houtamaki fakamālohi fakae'api' pea mo hono ngaahi nunu'a'.

Deleted: Courts_009___Free_DV_Support_Programmes_FINAL

- tokoni'i koe ke ke fekumi mo ma'u ha ngaahi pou pou fakae koe pea pehē ki he ngaahi tokoni mo e pou pou 'oku 'oatu 'e ho'o ngaahi kaungāme'a', fāmili/kāinga pea pehē ki he komiuniti'.
- tokoni'i koe ke palani'i ho'o malu mo hao' pea pehē ki ho'o fānau'.
- tokoni'i koe 'aki ha ngaahi founa ki ha ngaahi liliu 'oku lelei' ki ho'o mo'ui'.

FEKAU'AKI MO E POLOKALAMA TOKONI MA'A' E FĀNAU'.

Ko e ngaahi houtamaki fakamālohi kotoapē, 'oku nau uesia 'a e fānau', tautautefito kapau 'oku nau mamata mo fanongo tonu ai.

'Oku fiema'u 'e he fānau' ha ngaahi **tokoni makehe** mo ha ngaahi **pou pou** ke nau kātekina 'a e ngaahi me'a kuo hoko 'i he'enu mo'ui'. 'Oku 'i ai ha ngaahi tokoni ta'etotongi 'oku 'atā ki he fānau' a'u ki he fānau ta'u 17, 'o fakalele fakakulupu pe fakatautaha pē.

Ko e ngaahi polokalama' ni te nau tokoni'i ho'o fānau' ke –

- nau ako ki hono tokanga'i 'enu malu mo hao'.
- mahino kia nautolu 'a e ola 'o e houtamaki fakamālohi'.
- Lava 'o solova ha palopalema pē mo mapule'i 'enu ngaahi ongo'i' pea pehē ki he'enu ongo'i fakaeloto'.
- Nau lotolahi mo falala kiate kinautolu.

Te ke lava pē pe ko ha tokotaha 'oku' ne tokanga'i ho'o fānau' ke kau fakataha atu mo ho'o fānau' ki he polokalama'.

KO E HĀ E LOLOA 'A E FAINGAMĀLIE KI HE POLOKALAMA' 'OKU TUKU MAI'?

'Oku tuku atu 'a e **ta'u 'e tolu** hili hono tali e kole ki ha tohi fekau malu'i' ke ke lēsisita ke kau atu ki ha polokalama ta'etotongi.

'E lava pē ke toe fakalōloa 'a e taimi 'oku tuku atu' ki ha ngaahi keisi makehe ange, ko ia ai, faka'eke'eke ki he Fakamaau'anga' fekau'aki mo eni, kapau ko ho'o tohi fekau' 'oku laka hake 'i he ta'u 'e tolu'.

Deleted: Courts_009___Free_DV_Support
_Programmes_FINAL

Ki ha toe ngaahi fakamatala fekau'aki mo e ngaahi polokalama tokoni ko eni', fakafetu'utaki ki he Fakamaau'anga ma'a' e Fāмили', pē ko ho'o vakai ki he uepisaiti 'a e Fakamaau'anga ma'a' e Fāмили' (www.justice.govt.nz/family), pē ko ha'o talanoa ki ho'o loea'.

DVP4

FOOMU TOHI KOLE'

Polokalama ma'a' e kakai lalahi 'oku malu'i faka-Fakamaau'anga'.

'I he Kupu 29 'o e Lao ki he Houtamaki Fakamālohi Fakae'api 'o e 1995 (*Domestic Violence Act 1995*), 'oku ou kole ai heni ke fakakau atu au ki ha polokalama 'oku fakataumu'a ki hono faka'ai'ai e malu'i mei' he ngaahi houtamaki fakamālohi fakae'api'.

Hingoa: _____

Tu'asila: _____

Telefoni: _____

Matakali: _____

Hingoa 'o e tokotaha faka'iloa (*respondent*) ki he tohi fekau malu'i':

_____

_____

Fakamaau'anga ma'a' e Fāмили' na'e ma'u atu mei ai 'a e tohi fekau malu'i':

_____

Polokalama ma'a' e Longa'i Fānau'.

Deleted: Courts_009___Free_DV_Support
_Programmes_FINAL

'I he Kupu 29(1) (b) 'o e Lao ki he Houtamaki Fakamālohi Fakae'api' 'o e 1995 (*Domestic Violence Act 1995*), 'Oku ou kole ai heni ke fakakau atu 'a 'eku fānau' ni ki ha polokalama 'oku fakataumu'a ki hono faka'ai'ai e malu'i mei' he ngaahi houtamaki fakamālohi fakae'api'.

Ko hoku hingoa': _____

Tu'asila: _____

Telefoni: _____

Hingoa 'o e tamasi'i/ta'ahine	'Aho fā'ele'i	Matakali
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Fakamaau'anga ma'a' e Fāmili' na'e ma'u atu mei ai 'a e tohi fekau malu'i':

_____

Hingoa 'o e tokotaha faka'iloa (*respondent*) ki he Tohi Fekau Malu'i':

_____

_____

277 DFC Domestic 009 10/9FINAL 10/9/03, 5:53 PM 1

Pelu 'a e foomu ko eni' pea meili'i pe ko ha'o 'ave hangatonu ki he Fakamaau'anga ma'a' e Fāmili' 'i ho kolo'.

Deleted: Courts_009___Free_DV_Support_Programmes_FINAL

[Text for back page]

Ko e ki'i tohi' ni 'oku' ne fakama'ala'ala atu ai e konga 'o e Lao ki he Houtamaki Fakamālohi Fakae'api, 1995, (*Domestic Violence Act 1995*).

Kapau 'oku toe 'i ai ha'o ngaahi fehu'i, vakai'i ange 'a e Lao ki he Houtamaki Fakamālohi Fakae'api', (*Domestic Violence Act*) pē talanoa ki ha loea.

Ki ha toe ngaahi fakamatala, fetu'utaki ki he Fakamaau'anga ma'a' e Fāmili' 'i ho kolo'.

'E ma'u atu 'a e ki'i tohi' ni 'i he uepisaiti 'a e Ministry of Justice 'i he www.justice.govt.nz

Courts 009

[Month and year of publication]